

NOT: Koronavirüs Salgını Nedeniyle İşgal Harcı Alınmaması Hk.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/622.02/1444303

04/08/2021

Konu : Görüş (İşgal Harcı Alınmaması Hk.)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi :12.07.2021 tarihli ve 5340 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile belediye meclisinizin Haziran 2021 toplantısında yeme içme yerlerinden yaz dönemi boyunca işgal harcı alınmaması hakkında önerenin gündeme alındığı, önerenin plan bütçe komisyonuna havale edildiği, komisyon kararının belediye meclisinin Temmuz 2021 toplantısında görüşülerek karara bağlandığı, yeme içme yerlerinden 3 aylık yaz dönemi içinde işgal harcının alınıp alınmayacağı hakkında belediye meclisinin karar verme yetkisinin bulunup bulunmadığı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun işgal harcının konusunu düzenleyen 52 nci maddesinde "*Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:*

...

2. Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,

...

Yukarıda sayılan yerlerin izinsiz işgalleri mükellefiyeti kaldırmaz.

..." hükmü,

"İstisnalar" başlıklı 54 üncü maddesinde "*Aşağıda gösterilen kara taşıtlarının işgalleri İşgal Harcından müstesnadır.*

1. Genel ve katma bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediye ve köylerin ve bunların teşkil ettikleri birliklerin kara taşıtlarının işgalleri,

2. İlgili mevzuata uygun olarak kara ticari taşıtlarının beklemelerine tahsis edilen yerlerin bu taşıtlarla işgalleri." hükmü,

"Matrah" başlıklı 55 inci maddesinde "*İşgal Harcının matrahı 52 nci maddenin 1 ve 2 nci bentlerinde yazılı işgallerde işgal edilen yerlerin metrekare olarak alanı veya hayvan adedi, 3 üncü bendinde yazılı işgallerde taşıt adedidir.*" hükmü,

"Harcın tarifesi" başlıklı 56 ncı maddesinde işgal harcının hadleri ve tarifesi düzenlenmiş olup "*Harcın ödenmesi*" başlıklı 57 nci maddesinde "*İşgal harcı belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilir.*" hükmü yer almaktadır.

"Vergi ve harç tarifelerinin tespiti" başlıklı 96 ncı maddesinde "*A) Cumhurbaşkanı, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder.*

Ancak, bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncı maddesinde, 60 inci maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi üzerine Cumhurbaşkanıca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli

olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

C) Cumhurbaşkanı bu Kanunda yer alan maktu vergi ve harçların en az ve en çok miktarlarını belirleyen hadleri birlikte veya ayrı ayrı yahut her vergi ve harçla ilgili tarifelerde yer alan en az ve en çok hadleri birlikte veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya ve Kanunda yazılı hadlerden az ve bu hadlerin on katından çok olmamak üzere yeni hadler tespit etmeye ve 21 inci maddede yazılı Eğlence Vergisi nispetlerini birlikte veya ayrı ayrı bir katına kadar artırmaya veya sıfıra kadar indirmeye yetkilidir.” hükmü,

Diğer taraftan Kanun’un geçici 7 nci maddesi “2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncı maddesinde, 60 ıncı maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96 ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Cumhurbaşkanınca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir.” hükmünü taşımaktadır.

7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un “Bazı alacakların ertelenmesi, alınmaması veya yapılandırılması” başlıklı birinci maddesinde “...

ç) **Büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların, 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay ertelenmesine büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve birliklerde meclis; bağlı kuruluşlarda ise yetkili karar organı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanı veya İçişleri Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedelleri tahsil edilmez.**

d) **Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının gelir vergisi tevkiyatı beyan ve ödeme süreleri, tüm sosyal sigorta prim ödemeleri ile 3/7/1968 tarihli ve 1053 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne yaptığı yıllık taksit ödemelerinden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenler 3 ay ertelenir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar Cumhurbaşkanı tarafından uzatılabilir. Bunlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Erteleme süresince 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarh ve ceza kesme zamanasını süreleri işlemez ve zamanaşımı işlemeyen süreler kadar uzar.**

e) **Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının konutlara ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işyerlerine ilişkin su tüketimine bağlı alacakları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerle sınırlı olmak üzere belediye meclisi tarafından 3 ay ertelenebilir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar belediye meclisince uzatılabilir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.**

f) *Büyükşehir belediyeleri ile belediyeler, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan gerçek ve tüzel kişilere, toplu taşıma hizmetinin kesintisiz olarak yürütülebilmesiyle sınırlı olacak şekilde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık süreyle sınırlı olmak üzere meclis kararıyla; gelir desteği ödemesi yapabilir, belirlenen döneme tekabül eden ruhsat, izin, hat kirası borçlarını faizsiz olarak 3 ay erteleyebilir. Çevre ve Şehircilik Bakanı bu süreleri, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya yetkilidir. Ruhsat, izin, hat kirası borçları ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.*

g) *Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısmı alınmaz.*

...” hükmü yer almaktadır.

Yeni tip koronavirüs (covid-19) hastalığına karşı Devletimiz tüm kurumlarıyla etkin koruyucu önlemleri almış olup, 7244 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemelerin yanı sıra Bakanlığımızca da genelgeler ile bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bakanlığımızca yayımlanan 15/12/2020 tarihli ve 2020/27 sayılı Genelge’de “*Bu çerçevede koronavirüs salgını kaynaklı zorlayıcı sebepler gerekçesiyle; yerel yönetimler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ve bunların sermayesinin yarısından fazlasına doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak birlikte veya ayrı ayrı sahip oldukları şirketlerin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlarına ilişkin olarak irtifak hakkı, kiralama ve benzeri kullanımdan kaynaklanan ve ilgili mevzuatınca ödenmesi gereken bedellerin veya tutarların;*

a) *Kamu kurum ve kuruluşları tarafından alınan önlemler sonucunda veya pandemi sürecine bağlı olarak faaliyetlerinde azalma meydana gelen işyerlerinden tahsil edilecek sözü edilen bedellere ilişkin olarak idarece yapılacak değerlendirme sonucunda indirim veya erteleme yönünde karar alınabileceği,*

b) *(a) bendindeki sebepler sonucunda faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerden faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak sözü edilen bedellerin tahsil edilmemesi, ayrıca bu süreler kadar sözleşme sürelerinin uzatılması,*

c) *Peşin ödeme yapılan iş yerlerinde bu sürece isabet eden dönemler için (a) ve (b) bentleri uyarınca gerekli indirim, erteleme ve süre uzatımı yapılabileceği,*

ç) *Zorlayıcı sebeple ortaya çıkan durumun müşteriden/yükümlüden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, müşterinin/yükümlünün bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması hususlarının idarece yapılacak değerlendirme sonucunda tespit edilmesi halinde sözleşmenin karşılıklı olarak fesih edilebileceği,*

...” hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, Anayasanın 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, “**Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.**” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen hükümlerin değerlendirilmesinde 2020 yılı Mart ayından itibaren yeni tip koronavirüs (covid-19) salgını nedeniyle faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerden faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin kira, ecrimisil, çevre temizlik vergisi ve ilan reklam vergisinin alınmayacağına ilişkin düzenlemelerin olduğu, ancak faaliyetlerine devam eden işletmelerden işgal harcının alınmayacağına ilişkin bir hükmün bulunmadığı, Belediyemiz sorumluluğunda bulunan umuma ait yerlerin yeme içme işyerleri tarafından işgal edilmesi sonucu alınması gereken işgal harçlarının 2464 sayılı Kanun’un 52 nci ve devamı maddelerindeki amir hükümler doğrultusunda tahsil edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür V.